

ת"פ 50285/05/15 - מדינת ישראל נגד שמעון דן

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 50285-05-15 מדינת ישראל נ' דן
תיק חיצוני: 000421480-2014
בפני כבוד השופטת מרב גרינברג
המאשימה
נ ג ד
הנאשם
שמעון דן
ע"י ב"כ עו"ד ענת יערי

פסק דין

רקע כללי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר דיוני, בעבירת **הונאה בכרטיס חיוב** - עבירה לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 (5 עבירות).
2. כמפורט בכתב האישום המתוקן, הנאשם עבד כחשב בחברת "אביגיל שירותי כוח אדם" ובמסגרת עבודתו החזיק בפרטי כרטיס חיוב של החברה לצורך ביצוע תשלומים שונים עבור החברה. הנאשם, בתקופה שבין 8/12 עד 12/13, בחמש הזדמנויות שונות, שילם חובות צריכת חשמל פרטיות של ביתו באמצעות כרטיס החיוב של החברה בה עבד בסכום כולל של 3,856 ₪.
3. ביום 6.11.16 הגיעו הצדדים להסדר דיוני, לפיו הנאשם יודה ויורשע במיוחס לו בכתב האישום המתוקן יופנה לתסקיר שיבחן גם בקשת ההגנה לביטול הרשעתו.
4. ביום 3.5.17 טענו הצדדים לעונש, בהחלטתי מצאתי לדחות מועד החלטתי ולאפשר לנאשם ארכה להפקדת פיצוי בסך 4,000 ₪ לטובת המתלוננים, הכסף הופקד.

תסקיר שירות המבחן

5. מתסקיר שירות המבחן (נושא תאריך 30.4.17), עולה כי הנאשם בן 50, יליד הארץ, גרוש ואב לארבעה ילדים, בעל תעודת בגרות מלאה והשכלה בתחום ייעוץ מס. לאורך השנים עבד כמנהל חשבונות ומזה חצי שנה

עובד בחברה הנוכחית בה מועסק.

6. הנאשם נעדר עבר פלילי, בהתייחסותו לביצוע העבירות בהן הורשע, קיבל אחריות למיוחס לו ומכיר בתוצאות מעשיו. באשר לרקע לביצוע העבירות, תאר תקופה משברית ומצב כלכלי ירוד שחווה על רקע גירושיו אשר הובילו אותו לחובות רבים והקשו עליו לעמוד בפרנסת ילדיו ובתשלום החשבונות השונים למחיתו. הנאשם תאר כי במסגרת עבודתו הקודמת, כמנהל חשבונות, הייתה לו גישה לפרטי כרטיס החיוב של החברה בה עבד ובאמצעותו שילם מספר פעמים את חשבון החשמל הפרטי שלו וכאשר החברה בה עבד עמדה להימכר, פנה למעסיקו ושיתף אותו במעשיו.

7. שרות מבחן התרשם מנאשם נורמטיבי, אשר ביצע את העבירות על רקע פגיעה בדימויו העצמי כתוצאה מגירושיו, משבר כלכלי שחווה והיעדר כלים להתמודדות מקדמת עם קשייו. עוד מנה בעניינו מספר גורמי סיכון וביניהם ביצוע העבירות על פני תקופת זמן ממושכת, דפוסי התנהגות הנאשם במצבי מצוקה ולחץ, המשך מצב כלכלי דחוק וקשייו החוזרים להיעזר בבני משפחה וחברים, לצד זאת, ציין מספר גורמי סיכוי לשיקום וביניהם עברו הנקי, נטילת אחריות, הרתעה מעצם ההליך ובנוסף לנכונות הראשונית להשתלב בטיפול קבוצתי דבר אשר עשוי לסייע בהפחתת הסיכון להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד. על כן בא בהמלצה לביטול הרשעתו לצד צו מבחן למשך שנה ושרות לתועלת הציבור בהיקף של 100 שעות.

תמצית טיעוני הצדדים

8. המאשימה, באמצעות ב"כ עו"ד רווית שפיר, עמדה על חומרת העבירות שביצע הנאשם אשר מהוות פגיעה חמורה הן בבעלי כרטיסי החיוב והן בחברות האשראי וכתוצאה מכך בכלכלת המשק בשל ערעור אמון הציבור באמצעי תשלום והקשחת התנאים בעת ביצוע עסקאות. עוד ציינה לחומרא את ריבוי המקרים, משך הזמן בו ביצע הנאשם את העבירות והעובדה שהנאשם ביצע את המעשים בעודו משמש כמנהל חשבונות, תפקיד מפתח בחברה אשר במסגרתו מנהל ואחראי על חשבונות החברה, תזרים המזומנים, תקציב, אשראי ועוד. המאשימה סבורה כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל הניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות לבין 10 חודשי מאסר בפועל, ועותרת לגזור על הנאשם לאור חלוף הזמן מביצוע העבירות והעדר עבר עונש המצוי בתחתית המתחם, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלוננים.

9. מנגד, עתרה ב"כ הנאשם, עו"ד ענת יערי, לאמץ המלצות התסקיר וכפועל יוצא מכך לבטל הרשעת הנאשם בדין. עוד עמדה על נסיבותיו החיוביות והוסיפה שלולא הנאשם היה מתוודה בפני מעסיקו על מעשיו, המרמה לא הייתה מתגלה והנאשם לא היה מפוטר. ב"כ הנאשם הסבירה שהרקע למעשים נעוץ במצוקה הכלכלית בה היה שרוי עקב וכי הנאשם מקבל קצבת נכות, סיים 12 שנות לימוד למרות שהתקשה, שוחרר משירות צבאי אך התנדב ואף שירת במילואים ולאחר מכן עבר קורס הנהלת חשבונות. כיום הנאשם עובד בחברת היי-טק ואף הציג אישור שבמידה ויורשע, יפוטר (סומן 1/1), עוד נזקק לנשק במסגרת עבודתו והרשעתו תוביל לשלילת רשיונו. הוצגה אסופת פסיקה.

10. הנאשם בדברו האחרון הביע צער וחרטה ואמר כי לא ישוב לבצע עבירות אלה, וציין כי הוא זה שפנה למעסיקו משמצפוני ייסר אותו והביע רצון לפצות את המתלוננים.

דין והכרעה

11. המעשים המיוחסים לנאשם חמורים ופגעו פגיעה ממשית ברכוש מעבידו ובאמונו. הנאשם ניצל את מעמדו ואת נגישותו לחשבונות החברה, לצורך תשלום חשבונות אישיים. אכן, אין מדובר במרמה בהיקף רב ואף לא לצורך קניית מותרות, אך הנאשם, שהינו אדם נורמטיבי לכאורה, בחר בפתרון הקל של גניבת כספים ממעבידו לצורך כיסוי גירעונותיו.

דין בעתירת ההגנה לביטול הרשעת הנאשם

12. אבחן תחילה עתירת ההגנה לבטל הרשעת הנאשם, ולאמץ המלצת שירות המבחן במלואה. ההגנה, בטעוניה עתרה לביטול הרשעת הנאשם ממספר טעמים, שהמרכזי ביניהם הוא הפגיעה בעתידו המקצועי והתעסוקתי. המאשימה התנגדה לעתירה זו נוכח חומרת העבירות.

13. כלל נקוט בדינו הוא כי משהוכחה אשמתו של אדם, יש להרשיעו בדין, והימנעות מהרשעה מהווה חריג לכלל זה. חרף הכלל האמור, בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין, כי בנסיבות יוצאות דופן בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה, ינקוט בית המשפט בחלופה של הטלת ענישה ללא הרשעה. קביעה זו מבוססת על הכרת המשפט במורכבות החיים האנושיים, בהם עשויים להיווצר מצבים אשר אינם מתאימים להחלת הכלל המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת האשמה. מצבים חריגים ויוצאי דופן, בהם עוצמת פגיעתה של ההרשעה בפלילים בנאשם האינדיבידואלי גוברת על שיקול האינטרס הציבורי - חברתי כלכלי, ומאפשרים להימנע מהרשעת הנאשם בדין. (ראה ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל**, (31.12.07), ע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נ' שמש ואח'**, פ"ד נ (3) 682, ע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פ"ד נד(3) 685).

14. בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: "**הלכת כתב**") נקבע, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני תנאים, **האחד** - סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. **השני** - על ההרשעה להוות פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. עוד התווה כב' השופט לזין קווים מנחים נוספים הקשורים בנסיבות חריגות של הנאשם, כאשר על כפות המאזנים עומד מחד האינטרסים האישיים של הנאשם ומאידך, עומד האינטרס הציבורי. בין השיקולים שמנה, המתייחסים לשיקומו של הנאשם, עומדים השיקולים הבאים: האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם, מידת הפגיעה של העבירה באחרים, הסיכון בהישנות דפוס ההתנהגות מצד הנאשם, יחסו של הנאשם לעבירה, נטילת אחריות והבעת חרטה וכן השפעת ההרשעה על תחומי פעילות הנאשם. מן העבר השני, יש ליתן משקל לשיקולים שבאינטרס הציבורי, תוך שימת דגש על טיב העבירה והאפקט הציבורי של ההרשעה.

15. בפסיקה מאוחרת יותר הדגיש בית המשפט העליון כי מדובר בחריג מצומצם שייעשה בו שימוש "**רק במקרים**

חריגים ויוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרת העבירה
(ראו רע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל**, מיום 10.6.14). ההימנעות מן ההרשעה הופכת לקשה וחריגה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר, שכן ניצבת בפנינו השאלה במלוא עוזה - האם יש בשיקולים האישיים של הנאשם כדי לגבור על האינטרסים הציבוריים, ובין היתר על הצורך בהרתעת היחיד והרבים.

16. עוד נקבע כי על הנאשם מוטלת החובה להצביע על כך שהרשעתו תביא לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו ולתמוך טענותיו בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 8627/12 **הנסב נ' מדינת ישראל** (31.12.12); רע"פ 2180/14 **שמואלי נ' מדינת ישראל** (26.04.14); רע"פ 7224/14 **פרנסקי נ' מדינת ישראל** (10.11.14)).

17. לאחר ששקלתי, בכובד ראש, נסיבות המקרה שלפניי ושאלת הפגיעה העתידית בנאשם ובעתידו המקצועי והתעסוקתי, מצאתי להיעתר לבקשת ההגנה ולקבוע שעניינו של הנאשם נופל בגדר המקרים החריגים המאפשר ביטול הרשעתו.

להלן טעמי;

טיב העבירה וחומרתה

18. עמדתי על כך שמעשיו של הנאשם חמורים ופגעו במעבדיו, הנאשם מעל באמון שניתן בו כמנהל חשבונות של החברה בה עבד, תפקיד מפתח בחברה שבמסגרתו מנהל ואחראי לחשבונות החברה, תזרים מזומניה, תקציביה והאשראי אשר פרטיו הוחזקו בידו. לצד זאת, יש להתייחס למעשי הנאשם כמסכת אירועים אחת וליתן משקל להיקף המרמה שאינו גבוה ולכך שהכספי ההונאה הופנו לטובת תשלום חשבון החשמל, מוצר בסיסי המלמד שאכן הנאשם היה שרוי באותה עת במצוקה כלכלית של ממש.

19. עוד לא ניתן להתעלם מחלוף הזמן, עסקינן במעשים שבוצעו בשנים 2012-2013, לפני כחמש שנים. אתן משקל של ממש לכך שהנאשם התייגר ככל הנראה על מעשיו, התוודה בפני מעסיקו על ביצועם, מתוך ידיעה שאם יתגלו קיים סיכוי גבוה שיפוט.

פגיעה מוחשית בשיקומו של הנאשם

20. הנאשם שלפניי כבן 50, נטול עבר פלילי ומנהל אורח נורמטיבי ושומר חוק. התרשמתי שהאירוע נשוא כתב אישום חריג להתנהלותו ואינו מאפיין את אורח חייו. למסקנה דומה הגיע גם שירות המבחן בתסקירו כשמצא שהנאשם בעל יכולות לתפקוד נורמטיבי ותקין בחברה וכי העבירות בוצעו על רקע תקופה משברית ומצב כלכלי ירוד שחווה הנאשם באותה תקופה.

21. הנאשם נטל אחריות מלאה והביע חרטה ובושה על מעשיו הן ישירות מול המתלונן והן במסגרת תסקירו ואף בפניי.

22. הנאשם עובד כיום עבודה מסודרת, לאחר שפוטר בעקבות המקרה ממקום עבודתו הקודם. כעולה מנ/1, מכתב מעסיקו הנוכחי, מודע למעשיו ומצהיר כי אם יורשע בדיון קיים סיכון של ממש שיפוטר מעבודתו.

23. התמונה הכללית המצטיירת בתסקיר שירות המבחן חיובית, בכל הקשור לסיכויי השיקום וביניהם היותו נטול עבר פלילי, אדם בעל יכולות לתפקוד נורמטיבי ותקין בחברה, לוקח אחריות למעשיו וכי ההליך המשפטי נגדו היווה עבורו גורם מרתיע. הנאשם עוד הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי אשר עשוי להפחית הסיכון להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד.

פיצוי המתלונן

24. אזכיר, כי לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש, ביום 3.5.17, נתתי לנאשם הזדמנות להפקיד פיצוי בסך 4,000 ₪ לטובת המתלוננים והוא אכן עשה זאת.

הכרעה בעתירת ההגנה לביטול הרשעת הנאשם

25. לאחר ששקלתי כלל השיקולים הנוגעים לסוגיה זו מצאתי לקבוע שעלול להיגרם לנאשם נזק רב כתוצאה מהרשעתו, שאינו עומד ביחס סביר לטיב העבירה המיוחסת לו ונסיבותיה.

26. מכתב ממעסיקו (סומן נ/1), מעיד על פגיעה קונקרטית בנאשם, שנאמר בפירוש כי באם יורשע הנאשם יפוטר מעבודתו.

27. הנאשם פוטר מעבודתו בגין מעשים אלו והתרשמתי שעצם התנהלותו של ההליך המשפטי כנגדו היה בו כדי להרתיעו.

28. ודוק, אין בקביעתי זו כדי להמעיט מחומרת מעשיו של הנאשם. המעשים שביצע הנאשם חמורים, ולולא הצטרפות של שיקולים לקולא וביניהם, נסיבות הנאשם, פיצוי המתלונן, מעורבות ראשונה בפלילים ונטילת אחריות מלאה, חלוף הזמן ובעיקר הפגיעה האפשרית בעתידו המקצועי והתעסוקתי של הנאשם, לא היה מקום להיעתר לבקשתו זו.

29. בחנתי אף את פסיקת ההגנה בסוגיה זו, ומצאתי שבמקרים לא מועטים, חלקם חמורים יותר, נמנעו בתי המשפט מהרשעה ואף בוטלו הרשעות נאשמים, ואביא כמה דוגמאות:

א. ת"פ (נצרת) 50082-04-15 **מדינת ישראל נ' דהן ואח'** - כנגד הנאשמת 2 הוגש כתב אישום המייחס לה עבירות בצוותא של הונאה בכרטיס חיוב, גניבת כרטיס חיוב וגניבה, ובהמשך צירפה 2 תיקים נוספים שייחסו לה עבירות של ניסיון הונאה בכרטיס חיוב והונאה בכרטיס חיוב. בית המשפט נמנע מהרשעתה בשל גילה הצעיר ובשל החשיבות שבהחזרת הנאשמת לחברה כאדם נורמטיבי וחיובי.

ב. ת"פ (ראשל"צ) 28534-07-15 **מדינת ישראל נ' טובול** - נאשמת שהורשעה בעבירה של קבלת דבר במרמה.

בית המשפט ביטל הרשעתה בשל פגיעה אפשרית בעתידה התעסוקתי, נוכח עברה הנקי, חלוף הזמן ולאחר שהסדירה את חובותיה אל מול המתלונן.

ג. ת"פ (ת"א) 7069-04-13 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ ואח' - הנאשם (2)** הורשע בעבירות של הונאה בכרטיס חיוב וניסיון קבלת נכס שהושג בעוון. בית המשפט ביטל הרשעתו בשל חלוף זמן משמעותי, אי ביצוע עבירות חדשות ושיקום הנאשם בנסיבות של הקמת משפחה, רכישתה השכלה ומשלח יד.

ד. ת"פ (רחובות) 10853-06-15 **מדינת ישראל נ' בן חמו - הנאשמת** הורשעה בעבירות של הונאה בכרטיס חיוב וניסיון לקבל דבר במרמה. בית המשפט ביטל הרשעתה בשל פגיעה אפשרית בעתידה התעסוקתי, מצבה הכלכלי הקשה, לקיחת אחריות והבעת חרטה ובושה על מעשיה.

ה. ת"פ (חיפה) 48357-02-14 **מדינת ישראל נ' מנדלזון ואח' - הנאשמות** הודו ולא הורשעו בעבירות של הונאה בכרטיס חיוב. בית משפט נמנע מהרשעתן בשל נסיבות האירוע, חוסר התחכום בביצוע העבירה, גובה ההונאה, החזרת סכומי הכסף לאחר ביצוע העבירה, היותן צעירות אשר הביעו חרטה ונטלו אחריות, העדר עבר פלילי והאופק השיקומי של הנאשמות.

30. אשר על כן, מצאתי לאמץ המלצת שירות המבחן במלואה לצד הגדלה מסוימת של מכסת שעות השל"צ ואני מורה כדלקמן:

א. מבטלת הרשעת הנאשם בדין.

ב. מטילה צו של"צ בהיקף של 150 שעות, בהתאם לתוכנית שיגבש שירות המבחן.

התכנית תוגש לאישור בית המשפט עד ליום 1.8.17.

הנאשם מוזהר כי אם לא יבצע את השל"צ כנדרש, ניתן יהיה להפקיעו, להרשיעו בדין ולגזור את דינו מחדש.

ג. קנס בסך 1500 ₪ או 30 ימי מאסר. הקנס ישולם ב-3 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.8.17.

ד. פיצוי בסך 4,000 ₪ שיועבר למתלונן בהתאם לפרטים שתמסור המאשימה למזכירות בית המשפט. הפיצוי הופקד.

ה. מעמידה הנאשם בצו מבחן למשך שנה מהיום.

5. זכות ערעור למחוזי כדין תוך 45 יום.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, י"ז תמוז תשע"ז, 11 יולי 2017, במעמד הצדדים.

